

Nedostávalo se proto žal. úřadu oprávnění k tomu, aby z podnětu odvolání zrušil z úřední moci výměr zem. úřadu ze 7. září 1932 o přiznání kongruy. K tomuto nedostatku příslušnosti musil nss přihlédnouti z moci úřední (§§ 4 a 5 zákona o ss) a zrušiti nař. rozhodnutí podle § 7 zákona o ss, čímž odpadla nutnost zabývati se námitkami stížnosti, směřujícími proti meritornímu obsahu nař. rozhodnutí.

Č. 12.424.

Pracovní právo: I. * Odborovým organizacím přísluší podle zákona č. 267/1921 Sb. ve znění zákona č. 74/1930 Sb. a nař. č. 161/1933 Sb., jsou-li splněny zákonné předpoklady, právní nárok na svolení ke zprostředkování výplaty státního příplatku k podporám nezaměstnaných. — II. * Ustanovení § 1 nař. č. 186/1924 Sb., pokud stanoví, že svolení k výplatě státních příspěvků k podpoře nezaměstnaných udílí odborovým organizacím ministr sociální péče (podle čl. II. nař. č. 161/1933 Sb. vláda) dle volné úvahy, není kryto zákonem č. 267/1921 Sb.

(Nález z 29. května 1936 č. 13.262/36.)

V ě c: Ústřední svaz tesařů v Československé republice v Praze (adv. Dr. Rudolf Traub z Českého Brodu) proti rozh. vlády republiky Československé z 13. října 1933, sdělenému výnosem min. sociální péče v Praze z 20. října 1933, (za žal. úřad vrch. min. komisař min. sociál. péče Dr. Miroslav Kopecký) o státním příplatku k podporám nezaměstnaných.

V ý r o k: Naříkané rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

D ů v o d y: Podáním z 8. září 1933 požádal stěžující si svaz u min. sociální péče na základě čl. IV. vlád. nař. č. 161/1933 Sb. o svolení k zprostředkování výplaty státního příplatku k podpoře nezaměstnaných a dodal, že svolení k výplatě státního příspěvku k podpoře v nezaměstnanosti bylo svazu dáno podle § 4 odst. 3 zákona č. 267/1921 Sb. výnosem min. sociální péče ze 4. dubna 1925.

Výnosem min. sociální péče z 20. října 1933 bylo stěžujícímu si svazu sděleno, že vláda ve své schůzi, konané dne 13. října 1933, usnesla se podle čl. II. vlád. nař. č. 161/1933 Sb. a podle § 1 vlád. nař. č. 186/1924 Sb., aby svolení zprostředkovati výplatu státního příplatku k podpoře nezaměstnaných stěžujícímu si svazu uděleno nebylo. V dalším obsahu výnosu upozornilo ministerstvo, že stěžující si svaz není oprávněn počínajíc doručením výnosu vypláceti státní příplatek k podpoře nezaměstnaných, a učinilo dispoice po stránce finanční a kontrolní.

Nss uvažoval o stížnosti podané na rozhodnutí vlády Československé republiky z 13. října 1933 takto:

Zákonem č. 267/1921 Sb., který se změnami provedenými zákonem č. 74/1930 Sb. a vlád. nař. č. 161/1933 Sb. platil v době vydání nař. rozhodnutí, upraveno bylo podporování nezaměstnaných podle t. zv.

gentského systému. Smysl tohoto systému je ten, že podporu poskytuje nezaměstnaným jednak odborová organizace, jejímž je nezaměstnaný členem, jednak stát ve formě zvláštního státního příspěvku (příplatku).

Podle § 1 zákona č. 267/1921 Sb. mohou si příslušníci tohoto státu, kteří podléhají povinnému nemocenskému pojištění, zajistiti nárok na státní příspěvek k podpoře nezaměstnaných za podmínek v zákoně uvedených. Nárok na tento příspěvek mají, jak praví § 2 zákona, členové odborové organizace zaměstnanců, která podle svých stanov a pravidel poskytuje členům podpory v nezaměstnanosti. Je-li nezaměstnaný členem několika odborových organizací, pak má vzhledem k ustanovení § 3 odst. 2 zákona nárok na státní příspěvek pouze v jedné organizaci, a to v té, kterou si sám zvolí (§ 4 odst. 1 č. 2 cit. zákona ve znění zákona č. 74/1930 Sb.).

Z těchto zákonných ustanovení, jež zůstala pozdějšími zákony zcela nedotčena, vyplývá, že nezaměstnanému je přiznán právní nárok na státní příspěvek (příplatek).

Arci nemůže nezaměstnaný tento svůj právní nárok uplatňovati sám, neboť zákon, z důvodů účelnosti, svěřil odborovým organizacím, aby výplatu tohoto příspěvku (příplatku) zprostředkovaly, jak vyplývá zřetelně z § 4 odst. 2 zákona č. 267/1921 Sb. Zákon výslovně nazývá odborové organizace pouhými zprostředkovatelnami příspěvku (příplatku), což s hlediska základní konstrukce podpor v nezaměstnanosti jest jen důsledné, neboť úkolem odborových organizací je jedině, aby — poskytující podpory ze svých prostředků — vyplácely současně státní příspěvek (příplatek), na který má nárok jedině nezaměstnaný.

Jde-li však při státním příspěvku (příplatku) o nárok nezaměstnaného, pak ovšem nezbyvá nežli usouditi, že nárok ten lze uplatniti prostřednictvím kterékolí odborové organizace, ovšem jen takové, u které jsou splněny zákonem stanovené předpoklady. Tím je sice nárok nezaměstnaného omezen, neboť výplaty příspěvku (příplatku) nemůže se domáhati i u organizace, jež zákonným podmínkám nevyhovuje, avšak dalšímu omezení nárok nepodléhá, neboť není možno v zákoně naléztí žádnou oporu pro úsudek, že by mohl býti nezaměstnaný svého nároku na příspěvek (příplatek) z nějakého důvodu zbaven, jen když se o něj přihlásí u organizace, u které jsou zákonné předpoklady dány. Z toho však plyne důsledek, že také žádná odborová organizace, jež vyhovuje zákonným podmínkám, nemůže býti vyloučena z možnosti, aby výplatu příspěvku (příplatku) zprostředkovala a aby takto její členové si u ní mohli své zákonné nároky na výplatu příspěvku (příplatku) zajistiti. Jsou-li tedy zákonné podmínky u některé odborové organizace splněny, t. j. zejména, je-li organizace s to podporu v nezaměstnanosti poskytovatí statutárně i skutečně podle směrnic, jež obsahují právní předpisy, a ve výši jimi určené, pak musí svolení k zprostředkování výplaty státního příspěvku obdržeti. Odborová organizace uplatňuje ve skutečnosti svou žádost o svolení státní správy k zprostředkování výplaty státního příplatku práva svých členů, kterým, jak výše bylo řečeno, zákon č. 267/1921 Sb. výslovně nárok na státní příplatek přiznává. Z toho ovšem

plyne, že odborová organizace sama jako zprostředkovatelka výplaty má také právní nárok na to, aby svolení k výplatě státního příplatku nebylo jí odpíráno, jsou-li splněny u ní všechny předpoklady, neboť jinak by nárok nezaměstnaných na příplatek zákonem výslovně zaručený mohl být zmařen. Je-li tomu tak, pak ovšem nemůže být o žádosti odborové organizace o svolení k výplatě státního příplatku rozhodováno podle volné úvahy, ale pak také nemůže být rozhodnutí příslušného úřadu, jímž je svolení odpíráno, učiněno bez jakéhokoliv odůvodnění, neboť odborové organizaci přísluší nárok na to, aby seznala, z kterého zákonného důvodu svolení není udělováno.

Tento smysl má svolení k výplatě státního příplatku pro odborovou organizaci nejen podle původního ustanovení § 4 odst. 3 zákona č. 267/1921 Sb., nýbrž i podle jeho změny, jak se stala článkem II. vládního nařízení č. 161/1933 Sb., které dalo rozhodování pouze do rukou jiného státního činitele (vlády).

Vzhledem k tomu, co bylo právě řečeno, jeví se bezdůvodnou námitka nezákonnosti, kterou stěžující si svaz spatřuje v okolnosti, že žal. úřad neudělil svolení k zprostředkování výplaty státního příplatku, opíraje se o čl. IV. vládního nařízení č. 161/1933 Sb., ač toto nařízení nemá oporu v zákoně č. 95/1933 Sb., pokud ukládá odborovým organizacím, aby podávaly svou žádost o svolení k zprostředkování výplaty i tehdy, když jim jedenkrát bylo svolení již uděleno. Neboť zmíněný čl. IV. vládního nařízení č. 161/1933 Sb. nemá smysl, který mu stížnost přikládá. Lze jej vykládati jen tak, že měla být umožněna generální revise odborových organizací, které již svolení k výplatě státního příplatku měly, s toho hlediska, zda vyhovují zákonným požadavkům, které již dříve byly stanoveny anebo v nařízení č. 161/1933 Sb. byly nově fixovány. Na nároku odborové organizace, která zákonným podmínkám vyhovuje, na zprostředkování výplaty státního příplatku se tím však nic nezměnilo.

V druhé řadě vytýká stížnost vadu řízení, a to v tom směru, že nař. rozhodnutí není nijak odůvodněno, takže stěžujícímu si svazu je znemožněna právní obrana. Tato námitka jest ovšem podle toho, co bylo výše vyloženo, důvodná, neboť jest uznanou zásadou správního řízení, v judikatuře tohoto soudu důsledně zastávanou, že každé zamítavé rozhodnutí správních úřadů musí být odůvodněno, aby strana mohla nabýti vědomosti o tom, proč úřad její žádost tímto způsobem vyřídil.

Je tedy nař. rozhodnutí stíženo podstanou vadou řízení.

Avšak z nař. rozhodnutí, jež se opírá o ustanovení § 1 vládního nařízení č. 186/1924 Sb., vychází najevo, že žal. úřad zastává stanovisko, že rozhodnutí o žádosti odborové organizace za svolení k zprostředkování výplaty státního příspěvku je v jeho volné úvaze. Tento názor však není správný, jak bylo výše dovedeno. Pokud pak to nařízení č. 186/1924 Sb. výslovně stanoví, nutno uznati, že překročilo rámec zákonného zmocnění, obsažený v zákoně č. 267/1921 Sb., a je proto neplatné.

Ježto takto vada řízení, spočívající v nedostatečném odůvodnění nař. rozhodnutí, způsobena byla nesprávným právním názorem žal. úřadu, slušelo nař. rozhodnutí zrušiti podle § 7 zákona o správním soudě pro nezákonnost.